

{B·D

Col·legi Oficial
de Bibliotecaris-
Documentalistes
de Catalunya



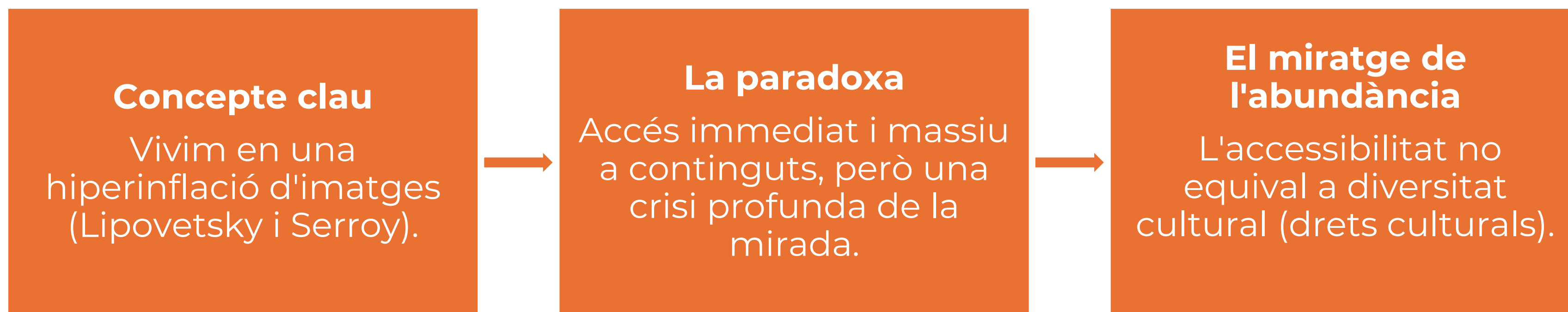
Contra la dictadura de l'algoritme

La biblioteca pública com a trinxera de la bibliodiversitat audiovisual

Glòria Massana Figueras

Introducció

El context: La “Pantalla global”



Introducció

El problema: L'algoritme com a censor



Justificació

La biblioteca com a trinxera

Més enllà del dipòsit físic

Espai de resistència intel·lectual.

Missió democràtica

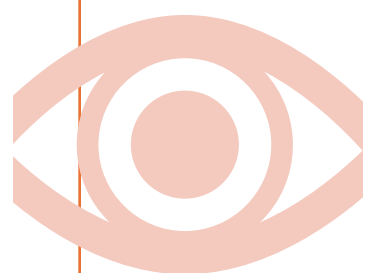
"Perquè ets un ciutadà crític, necessites conèixer allò que l'algoritme t'amaga".

Objectiu

Passar del reforç de la identitat (algoritme) a la construcció de l'alteritat (biblioteca).

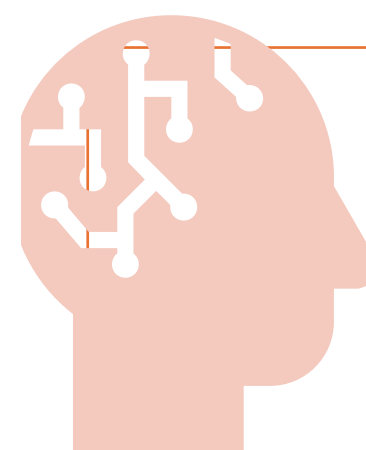
Objectius

Objectius estratègics



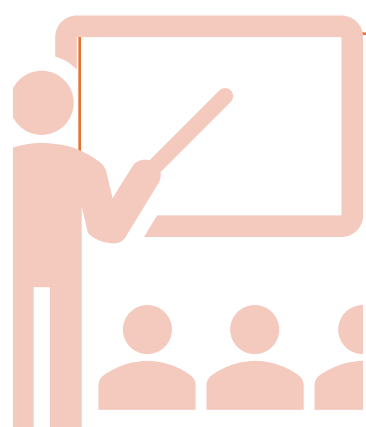
Diagnòstic:

Analitzar l'empobriment del cànnon.



Curació de continguts humana:

Reivindicar el bibliotecari com a mediador davant del *Big Data*.



Alfabetització audiovisual

(MIL): Descodificar imatges en l'era de la postveritat.

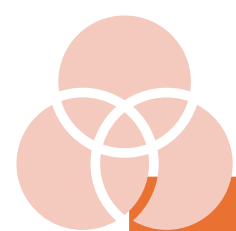


Sobirania cultural:

Defensar el format físic com a garantia de memòria.

Metodologia

Anàlisi de disponibilitat i visibilitat de fons



- Comparativa: Catàlegs de SVOD (Netflix, Amazon Prime Video, Movistar+, Disney+, Filmin) vs. Catàlegs de biblioteques (Aladí / Atena).



- Fonts: *European Audiovisual Observatory* (2025), metacercador *JustWatch* (mercat espanyol) i *Enquesta de Participació Cultural de Catalunya 2025* (GenCat) i *Avance de Resultados 2024* (Ministerio de Cultura).



- Validació: Mostreig de 50 títols fonamentals (cànon *Sight & Sound* i obres clau del patrimoni cinematogràfic català).
- Enllaç: www.bfi.org.uk/sight-and-sound/greatest-films-all-time

Resultats

El “forat negre” i la barrera del lloguer (SVOD/TVOD)

Els catàlegs comercials

A **Netflix** i **Disney+**, la concentració de títols produïts després de **2010 és superior al 90%**. El cinema pre-1980 té una presència **marginal (<5%)** a les plataformes generalistes.

Amazon Prime i **Movistar+** tenen un alt volum de cinema clàssic, però gran part del fons es regeix pel **model TVOD** (lloguer / compra) o es troba en paquets addicionals.

El cas de **Filmin** és l'excepció digital amb més de **3.800 clàssics**, però sota un model de subscripció que suposa una barrera d'accés econòmica.

El miratge de l'accés

La col·lecció de clàssics està **fragmentada** en diversos catàlegs comercials.

L'accés al cinema clàssic en l'entorn comercial està "monetitzat pel títol".

La biblioteca com a garantia

El catàleg de biblioteques (**Aladí / Atena**) manté una cobertura de **clàssics i cànnon superior al 80%**.

A la biblioteca, l'accés a aquest mateix fons es troba **unificat** i és d'accés **universal** (gratuit).

DEMOCRÀCIA CULTURAL

Resultats

Hegemonia vs. Bibliodiversitat

Hegemonia vs. diversitat

El **48%** dels títols a Espanya són dels EUA (Observatori 2025). Aquesta dada s'agreuja a Amazon i Movistar+, on el cinema català i independent queda "enterrat" pel volum de *blockbusters*

La "invisibilitat" del fons d'armari

Tot i que **Amazon** té "molt de tot", el seu biaix algorítmic prioritza la rendibilitat (novetats). Un clàssic no genera noves subscripcions i, per tant, no es promociona.

El valor de la prescripció humana

Filmin fa curadoria digital (3.800 clàssics), però és un nínxol de pagament.

La **Biblioteca** actua com el "prescriptor públic". La nostra feina és fer visible el que Amazon fa invisible i Filmin ofereix per subscripció.

Conclusió

La Biblioteca no només combat l'absència de títols, sinó sobretot la seva **invisibilitat algorítmica** i la **volatilitat de les llicències** (títols que avui hi són i demà no).

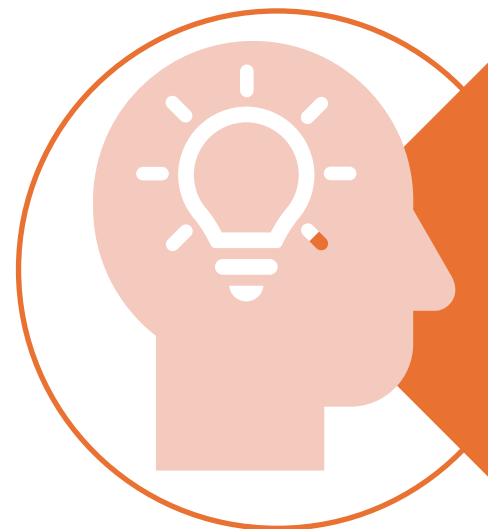
DEMOCRÀCIA CULTURAL

Eix d'acció A

La desacceleració i la recuperació del temps



Contra el *binge-watching* (consum compulsiu):
El cinema com a acte conscient.



Propostes concretes

- **Maletes de cinema:** Un kit que transforma el préstec en un ritual: el film en format físic, una guia per educar la mirada i bibliografia per aprofundir en el context.
- **Cinema tranquil:** Cicles de visionat i tertúlia que prioritzen el gènere documental i la reflexió pausada, creant un espai de descodificació col·lectiva enfront del consum compulsiu.

Eix d'acció B

La biblioteca com a “escola de la mirada”



Contra la iconofàgia (el consum cec d'imatges):

L'educació de la mirada amb criteri.



Alfabetització Audiovisual: Entendre el codi (muntatge, narrativa, composició del pla) per saber com ens pot manipular la imatge.

ALFIN: Accés crític a la informació i verificació de fonts per combatre la postveritat, els *deepfakes* i els biaixos de la IA.



Propostes concretes

Tallers de descodificació: Programació estable de sessions pràctiques per “llegir” el llenguatge audiovisual més enllà de l'entreteniment.

Eix d'acció C

La resistència del format físic i la sobirania cultural



Contra la fal·làcia de l'accés total (la dictadura de l'efímer):

La biblioteca com a garant de la permanència.



La **defensa de la col·lecció** de cinema (física o digital) d'**accés universal**.
El document físic (DVD/Blu-ray) pertany a la **comunitat**; és un recurs que no pot ser esborrat ni modificat remotament.

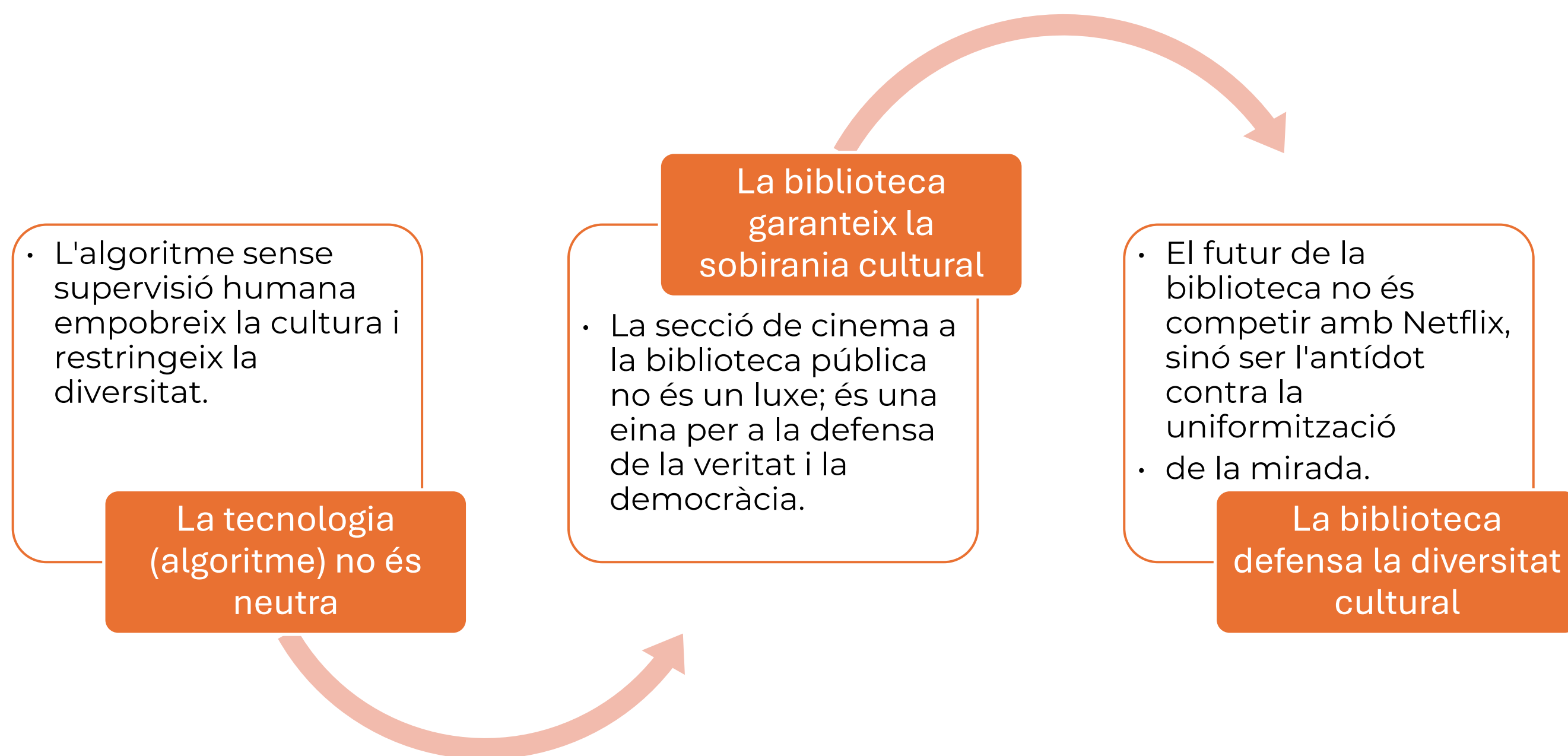


Propostes concretes

Seccions de "Cinema Invisible": Preservació i difusió de cinema experimental, curtmetratges i patrimoni local absent de les plataformes comercials.

Conclusions

L'antídot necessari



{B·D

Col·legi Oficial
de Bibliotecaris-
Documentalistes
de Catalunya



Moltes gràcies!

Grup de Treball Biblioteques i Cinema - COBDC

Glòria Massana Figueras